สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

The Operational Conditions in Accordance with Secondary School Operating Standards of School Under the Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong

[1]พิพัฒน์ มิขันหมาก, [2]รัตนาภรณ์ จันทรา และ [3]กฤตย์ตนัย ธารารัตนสุวรรณ

[1]Phiphat Mikanmak, [2]Rattanaporn Chanthra and [3]Krittanai Thararattanasuwan

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

E-mail: [1]phiphat19991@gmail.com, [2]rattanaporn.j@rmutsb.ac.th, [3]krittanai.t@rmutsb.ac.th

Received April 1, 2026; **Revised** June 19, 2026; **Accepted** June 27, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง รูปแบบการวิจัยเป็น งานวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แนวคิดมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 342 คน ใช้วิธีคัดเลือก โดยการสุ่มแบบแบ่งภาคชั้น จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 41 คน และครูผู้ปฏิบัติงาน 301 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมาตรฐานด้านการปฏิบัติงานด้านงานแผนและประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานด้านงานการเงินและพัสดุ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานด้านธุรการ มาตรฐานด้านงานบุคคล มาตรฐานด้านงานกิจการนักเรียน มาตรฐานด้านงานชุมชนและภาคีเครือข่าย มาตรฐานด้านงานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำที่สุดองค์ความรู้ใหม่ของการศึกษาคือ แนวทางการพัฒนามาตรฐานทางวิชาการ และมาตรฐานอื่น ๆ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ต้องมุ่งเน้นที่กระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตามรูปแบบ STANDARD Model เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถดำเนินการตามภารกิจได้อย่างเป็นขั้นตอนที่แน่ชัดนำมาซึ่งการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การปฏิบัติงาน; มาตรฐานการปฏิบัติงาน; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This article aimed to investigate the operational status of Secondary School Standards within educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong. Utilizing a quantitative research design, the study was grounded in the Secondary School Operational Standards framework established by the Bureau of Secondary Education, Office of the Basic Education Commission. The sample consisted of 342 participants, comprising 41 school administrators and 301 in-service teachers, selected via stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.90. Data were analyzed using mean and standard deviation. The findings revealed that the overall operational status according to the secondary school standards was at a high level. When considering individual aspects, the "Planning and Quality Assurance" standard achieved the highest mean, reaching the highest level. This was followed by the standards for Financial and Procurement Management, General Administration, Personnel Management, Student Affairs, Community and Networking, and Facilities and Environment, respectively. Conversely, "Academic Affairs" yielded the lowest mean, although it remained at a high level. The key insight derived from this study indicates that guidelines for enhancing academic standards in schools under the Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong must emphasize systematic work processes with clear operational procedures based on the “STANDARD Model.” Through the synthesis of high-level policies into actionable developmental concepts, educational institutions can achieve optimal performance in their academic missions, ensuring both effectiveness and operational excellence. This approach empowers educational personnel to execute their missions through well-defined, sequential steps, ultimately ensuring true operational efficiency and effectiveness.

Keywords: Operational conditions; Operational standards; Secondary school

บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) โดยเฉพาะด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้วางรากฐานสำคัญในการมุ่งเน้นให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่งและมีคุณภาพ พร้อมรับมือกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความรู้ โดยสถานศึกษาต้องจัดกระบวนการ

เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดรับกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับพลัน สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารให้มีมาตรฐาน เพื่อรองรับกับกรอบการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ และเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ระบุถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน เพราะมาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดคุณลักษณะคุณภาพ ที่พึงประสงค์โดยมาตรฐานต้องเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งเมื่อการบริหารจัดการศึกษามีมาตรฐานจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนันทน์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ การบริหารจัดการ การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ การจัดระบบการเงินและจัดสรรทรัพยากร การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีคุณภาพ และการบริหารด้านสัมพันธ์ชุมชน ซึ่งในองค์ประกอบหลักนี้มีการจำแนกตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบครอบคลุมการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

จากข้อมูลการปฏิบัติงานดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า การปฏิบัติงานในสถานศึกษายังขาดความครอบคลุมในมิติของการบริหารงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประกอบด้วย มาตรฐานด้านงานแผนและประกันคุณภาพ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคคล งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม งานชุมชน และภาคีเครือข่าย ซึ่งมีความครอบคลุมทุกมิติการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มาตรฐานเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานในการวัดความสำเร็จและกำหนดประสิทธิภาพของการดำเนินงานเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและความเป็นเลิศทางการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลสถานศึกษาในพื้นที่ ซึ่งมีบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เฉพาะตัว แม้จะมีความพยายามในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่จากการติดตามและประเมินผลเบื้องต้นพบว่า สภาพการปฏิบัติงานบางมาตรฐานยังไม่เป็นไปตามความคาดหวัง จากข้อมูลการนิเทศหนุนเสริมประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 พบว่าทุกมาตรฐานการปฏิบัติงานของทุกโรงเรียนในสังกัด มีมาตรฐานผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ทุกมาตรฐานยังคงมีช่องว่างที่ยังคงต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาการ ที่ต้องมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น (สพม.สิงห์บุรี อ่างทอง, 2568) การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จึงมีความจำเป็น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า สถานศึกษาในสังกัดมีการปฏิบัติงานแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะไม่เป็นเพียงแค่การรายงานข้อมูลทางสถิติแต่จะเป็นแนวทางสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดสรรงบประมาณ และการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่

กำหนด เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาที่เทียมให้แก่เยาวชนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และสร้างแนวทางการพัฒนางานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการจัดการตั้งแต่การควบคุม จัดการ และกำกับติดตาม (Helda Daniati, 2022) เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้ การจัดการด้านการพัฒนามาตรฐานความสามารถของนักเรียนและมาตรฐานของนักเรียนรวมถึงบุคลากรทางการศึกษา เป็นรูปแบบสำหรับกำหนดคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติประกอบด้วย 1) มาตรฐานความสามารถของนักเรียน ประกอบด้วย ทัศนคติ ความรู้ และทักษะ 2) มาตรฐานของครู และบุคลากรทางการศึกษา 3) คุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่นำมาใช้ในการบริหารจำแนกได้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การจัดการกระบวนการ 4) ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 5) ด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) ด้านการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และ 7) ด้านการมุ่งผลลัพธ์การดำเนินงาน (ตรีนุช สมแก้ว, 2568) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผะกานาจ สุคนธรัตน์,วัน เดชพิชัย และสมศักดิ์ ลิลา (2566) กล่าวถึงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารจัดการ 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม 5) แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อม 6) คุณภาพผู้เรียน และ 7) การวัด ติดตาม และประเมินผล

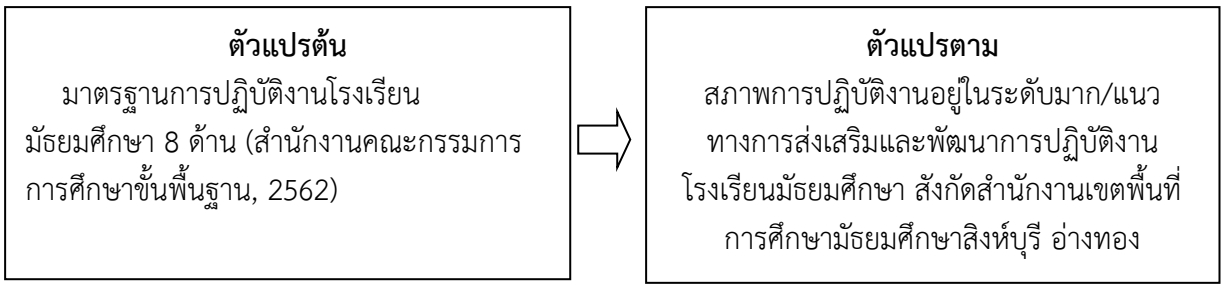
ภารกิจของการบริหารสถานศึกษาเป็นการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ในสถานศึกษา (วราภรณ์ ดวงจิต และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล, 2567) ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ สุนทรี วรรณไพเราะ และ ฑัยศิกานต์ญา เบณฑิยานนท์ (2566) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบ Digital Era School มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารงานทั่วไปดิจิทัล 2) การบริหารงานเทคโนโลยีดิจิทัล 3) การบริหารงานวิชาการแบบดิจิทัล 4) การบริหารงานบุคคลแบบดิจิทัล 5) การบริหารงานงบประมาณดิจิทัล ซึ่งใช้รากฐานการบริหารงาน 4 ฝ่ายมาขยายด้วยการบริหารงานเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อับดุลชารีฟ ตอยิบ และวันชัย ธรรมสัจการ (2569) ศึกษาการปรับตัวของสถานศึกษา และแนวทางการจัดการเรียนรู้ ภายหลังการระบาดใหญ่ไวรัสโควิด 19 พบว่า สถานศึกษามีการปรับตัว 3 มิติ ได้แก่ 1) การบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารเทคโนโลยี 2) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีความมี

ความยืดหยุ่น และทันสมัย 3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ต้องใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การศึกษามีความยืดหยุ่น ร่วมกับพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล และออกแบบเนื้อหาการเรียนรู้ โดยผ่านความร่วมมือของสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า กระบวนทัศน์ของการศึกษาขอบข่ายการบริหารสถานศึกษายังมุ่งเน้นภาพรวมของขอบข่ายงาน 4 ฝ่าย และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ตามสมัยและกระแสของสังคมโลกยุคดิจิทัล ซึ่งยังขาดความครอบคลุมมิติของการบริหารสถานศึกษา ที่มีความเป็นมาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา 8 มาตรฐาน ได้แก่ 1) งานแผนและประกันคุณภาพ 2) งานวิชาการ 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานบุคคล 5) งานธุรการ 6) งานการเงินและพัสดุ 7) งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และ 8) งานชุมชน และภาคีเครือข่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ทางการวิจัยให้ครอบคลุมกระบวนการบริหารสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นสร้างองค์กรให้มีการปฏิบัติที่เป็นระบบ มีขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ถือเป็นมาตรฐานประการสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรคุณภาพอย่างแท้จริง โดยแสดงข้อมูลความครอบคลุมมิติการบริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยตามแนวคิดมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยมาตรฐานการปฏิบัติงาน 8 ด้าน ได้แก่ 1) งานแผนและประกันคุณภาพ 2) งานวิชาการ 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานบุคคล 5) งานธุรการ 6) งานการเงินและพัสดุ 7) งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และ 8) งานชุมชนและภาคีเครือข่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1) ประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี

อ่างทอง ประกอบด้วย 28 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณ ของ Taro Yamanae โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ .05 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 342 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ครู จำนวน 301 คน โดยได้มาจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 3 แห่ง ขนาดใหญ่ 4 แห่ง ขนาดกลาง 18 แห่ง และขนาดเล็ก 3 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามมาตรการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามขอบข่ายการปฏิบัติงานทั้ง 8 มาตรฐาน

2) นำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์สำหรับศึกษาวิจัย

3) นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามตามกระบวนการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัยผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษา และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงสอดคล้อง โดยมีค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.67 - 1 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษานอกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.947

4. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ 1) ด้านงานแผนและประกันคุณภาพ 2) งานวิชาการ 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานบุคคล 5) งานธุรการ 6) งานการเงินและพัสดุ 7) งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และ 8) งานชุมชนและภาคีเครือข่าย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในรายด้านและภาพรวม

สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	**ลำดับ**
1. งานแผนและประกันคุณภาพ	4.701	0.138	มากที่สุด	1
2. งานวิชาการ	3.683	0.491	มาก	8
3. งานกิจการนักเรียน	4.550	0.126	มากที่สุด	5
4. งานบุคคล	4.557	0.257	มากที่สุด	4
5. งานธุรการ	4.565	0.108	มากที่สุด	3
6. งานการเงินและพัสดุ	4.575	0.092	มากที่สุด	2
7. งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.096	0.251	มาก	7
8. งานชุมชนและภาคีเครือข่าย	4.506	0.266	มากที่สุด	6
รวม	**4.404**	**0.341**	**มาก**	

จากตารางที่ 1พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ซึ่งมาตรฐานด้านการปฏิบัติงานด้านงานแผนและประกันคุณภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานด้านงานการเงินและพัสดุ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำที่สุด โดยองค์ประกอบย่อยของมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การจัดหาจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 2) การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ และ 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านงานแผนและประกันคุณภาพ สถานศึกษาในสังกัด ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้านการวางแผนและกำหนดหลักเกณฑ์ของการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่สถานศึกษาให้ความสำคัญเป็นลำดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แผนงานเป็นพื้นฐานของการนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงานอื่น ๆ ของสถานศึกษาและเป็นรากฐานประการสำคัญของการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตรลดา เจ๊กเผือกหอม (2566) ศึกษาเกี่ยวกับ การวางแผนกลยุทธ์กับคุณภาพของผู้เรียน พบว่า การวางแผนกลยุทธ์กับคุณภาพผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเพื่อกำหนดจุดพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผู้เรียนได้รับการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาอย่าง

ต่อเนื่อง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จีระนันท์ เชื้อนาค (2568) กล่าวว่า การบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาจะเกิดประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนรู้ได้ สถานศึกษาต้องมุ่งเน้นพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าความสอดคล้องของการศึกษานี้เป็นไปตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่ต้องอาศัยกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน และพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท (ตรีนุช สมแก้ว, 2568)

2. มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านงานการเงินและพัสดุ มีระดับการปฏิบัติในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ งานการเงินและพัสดุมีความสำคัญจำเป็นในด้านการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานถูกต้องตามกรอบของระเบียบและกฎหมาย เนื่องจากเป็นงานสนับสนุนพันธกิจของสถานศึกษาที่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงไปยังการบริหารจัดการในทุกมิติ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความโปร่งใสของการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับการศึกษาของ อริสรา วงค์เขียว (2568) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานการเงินและบัญชีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า การบริหารการเงินและบัญชีที่มีประสิทธิผลสามารถบรรลุความสำเร็จได้แม้สถานศึกษาจะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน หากมีแนวทางการจัดการที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติตามระเบียบและการใช้ข้อมูลที่ถูกต้องขนาดของสถานศึกษา นอกจากนี้ กัลย์สุดา ขันแก้วมิ่ง (2568) ศึกษาถึงความต้องการจำเป็นและแนวทางในการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา พบว่า ระบบการบริหารงานพัสดุ มีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อกำหนดแผนงานที่เป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยแนวทางการพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างในสถานศึกษา ต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะของบุคลากรด้านกฎหมาย ระเบียบการจัดซื้อ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่า ด้วยความสำคัญจำเป็นของงานการเงินและพัสดุ ที่ต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกรอบและขอบเขตแห่งกฎหมายอันเป็นระเบียบขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัดเคร่งครัดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นไปตามภารกิจของการบริหารสถานศึกษา ที่งานการเงินและพัสดุถือเป็น การสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารงาน (วราภรณ์ ดวงจิต และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล, 2567)

3. มาตรฐานการปฏิบัติงานธุรการ มีระดับการปฏิบัติในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานธุรการเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงงานอื่น ๆ ในสถานศึกษาเข้าด้วยกัน การติดต่อ ประสานงานให้พันธกิจของสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยรากฐานของงานธุรการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การปฏิบัติงานธุรการให้เป็นระบบถูกต้องตามระเบียบจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ วราภรณ์ ดวงจิต และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567) ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การวางแผนการออกแบบระบบงานธุรการ จัดระบบฐานข้อมูล และระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา คือส่วนส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่างานธุรการคือพื้นฐานของงานส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษาทุกด้านให้เกิดการทำงานที่เป็นระบบ สามารถขับเคลื่อนงานทุกด้านให้ประสบความสำเร็จได้

4. มาตรฐานการปฏิบัติงานบุคคล มีระดับการปฏิบัติในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มาตรฐานการปฏิบัติงานบุคคล ของสถานศึกษาในสังกัด มีระดับของการปฏิบัติที่ชัดเจน ยึดแนวทางตามมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการนำพาองค์กร ไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ซึ่งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลมีความสำคัญในการผลักดันและพัฒนาองค์กร เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินการบริหารงานบุคคลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนภูมิ มากแก้ว (2567) ศึกษา

เรื่อง การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษฎ์ อธิบายไว้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ มี 4 แนวทาง คือ การวางแผนอัตรากำลัง การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และการบำรุงขวัญกำลังใจ ผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิบัติงานด้านบุคลากรต้องมีลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เพื่อดูแล กำกับ ติดตาม การทำงานของบุคลากรให้เป็นไปอย่างมีทิศทาง มีเป้าหมายของความสำเร็จที่เด่นชัด เป็นไปตามแนวคิดการบริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล ที่ใช้การบริหารงานบุคคลด้วยระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มได้แก่ การพัฒนาครู การประกวดรางวัล การบริหารบุคคล มาจัดทำให้เป็นระบบดิจิทัล ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) (สุนทรี วรรณไพเราะ และ ฑัยศิกานต์ญา เบณฑิยานนท์, 2566) ซึ่งการนำดิจิทัลแพลตฟอร์มมาใช้เป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคลที่มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

5. มาตรฐานการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน มีระดับการปฏิบัติในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ งานกิจการนักเรียนถือเป็นงานที่มีความสำคัญสำหรับการควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในกฎ ระเบียบของโรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ พุฒิพงศ์ แก้วบุตร (2565) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนเป็นภาระงานที่สำคัญ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจหลักการ แนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนด้านระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม แต่ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานกิจการนักเรียน ถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ 5 ผู้วิจัยเห็นถึงอุปสรรคและปัญหาของขอบข่ายในงานกิจการนักเรียนมุ่งเน้นที่การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มากกว่าการยึดกรอบของการปฏิบัติที่จะเป็นไปตามขั้นตอนวิธีการ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธิพงค เที่ยงธรรม (2566) ศึกษาเรื่อง ปญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษาสังกัดองคการบริหารสวนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียนตองอาศัยรูปแบบการดำเนินการที่ชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่าอุปสรรคปัญหานี้เกิดขึ้นจากความพร้อมไม่พร้อมของผู้ปฏิบัติงาน ที่ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการได้อย่างเป็นระบบ เนื่องจากภาระงานในภาพรวมของครูผู้ปฏิบัติงานที่ไม่สามารถจัดระบบงานให้เป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนได้ แต่ด้วยความสำคัญของการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้เติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ระดับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนยังคงอยู่ในระดับมากที่สุด

6. มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านงานชุมชนและภาคีเครือข่าย มีระดับการปฏิบัติในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ งานชุมชนและภาคีเครือข่าย คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อร่วมกันวางแผนจัดการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างกันรวมถึงเป็นการระดมทรัพยากรเพื่อสาธารณประโยชน์ สอดคล้องกับการศึกษาของ มารุฒ ศรีอ้วน (2568) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านการให้บริการชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วม การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนซึ่งทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมที่สำคัญ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นไปตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่ต้องอาศัยการทำงานของเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ครูบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เป็นการสร้างความเข้าใจแบบมีส่วนร่วมที่จะสามารถนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ตามมาตรฐาน

7. มาตรฐานการปฏิบัติงานด้าน งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีระดับการปฏิบัติในระดับมาก เป็นลำดับที่ 7 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาในสังกัด ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานในกรอบมาตรฐานของงานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เพื่อมุ่งเน้นให้อาคารเรียน อาคารประกอบ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้มีความปลอดภัย อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน สอดคล้องกับการศึกษาของ ธีรชิต พาสุกรี (2565) กล่าวว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนตั้งพิรุฬห์ธรรม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อนึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่าขอบข่ายของงานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมนั้นยึดโยงกับเรื่องงบประมาณของสถานศึกษาที่ได้รับจัดสรรในปริมาณที่จำกัด ไม่สามารถนำเงินงบประมาณมาใช้ให้การปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานได้ครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อารักษ์ ทันใจชน (2567) ศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี กล่าวว่า การบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยทั่วไปมีสภาพที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้เต็มที่และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งอาคารเรียนและห้องเรียนที่มีอายุการใช้งานมาก วัสดุอุปกรณ์หมดอายุการใช้งาน หรือแตกชำรุด ยากแก่การซ่อมแซมและบำรุงรักษา เพราะต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

8. มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 8 ซึ่งเป็นอันดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรในสถานศึกษา ยึดหลักในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านวิชาการน้อยที่สุด เพราะในภาพรวมของงานวิชาการนั้นไม่ได้เป็นงานปฏิบัติประจำวันที่ต้องอิงระเบียบแบบแผนอย่างชัดเจน แต่คือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน ต้องอาศัยการปรับประยุกต์ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของผู้เรียน จึงทำให้ครูและบุคลากร ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของมาตรฐานได้อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในมิติของการใช้เทคโนโลยีสำหรับสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ต้องอาศัยแนวทางในการพัฒนางานวิชาการอย่างหลากหลายเพื่อส่งเสริมให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษามีคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ มลฤดี บาดตาสาว (2566) ศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก กล่าวว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการ ต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผน กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนพัฒนาระบบการให้บริการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย ในมิตินี้ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพนั้นต้องอาศัยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทุกภารกิจของการบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดุสิตา เลาหพันธุ์ (2566) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ กล่าวว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารเน้นความมีส่วนร่วม 2) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 3) การจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ 4) ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าระดับของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานวิชาการยังอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ครูและบุคลากร ตระหนักและเห็นคุณค่ารวมถึงความสำคัญของงานวิชาการ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ สุดารัตน์ วรสาร (2567) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอ หนองกุงศรี 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเชิงนวัตกรรมจะต้องได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และนำนวัตกรรมรูปแบบต่าง ๆ มาปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการให้มีความเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในแง่นี้ผู้วิจัยเห็นว่า สอดคล้องกับข้อมูลของกลุ่มนิเทศฯ สพม.สิงห์บุรี อ่างทอง (2568) กล่าวว่า การ

บริหารงานวิชาการยังต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสำหรับมาใช้ในการพัฒนางานให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลที่ได้จากการศึกษาคือ การจัดหาจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีระดับของการปฏิบัติต่ำที่ สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนสร้างและพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานวิชาการในทุกมิติ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง อยู่ในระดับต่ำที่สุด ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนามาตรฐานงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

แผนภาพที่ 2 STANDARD Model ออกแบบโดยใช้ AI – assisted rendering เพื่อปรับคุณภาพการนำเสนอ

จากแผนภาพที่ 2 แสดงถึง แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนามาตรฐานงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง สามารถอธิบายโดยสังเขป ได้ว่าแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนามาตรฐานงานวิชาการรวมถึงมาตรฐานงานอื่นๆ ของสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นไปที่การศึกษาสภาพการณ์ในปัจจุบันอันเป็นทิศทางของสมัยและกระแสทางสังคมที่มีต่อการจัดการศึกษา นโยบายที่สำคัญของหน่วยงานต้นสังกัด นำมาสังเคราะห์เป็นแนวคิดในการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่มีลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติอย่างชัดเจน 5 ขั้น ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศึกษาสภาพบริบท 2) การออกแบบและพัฒนาระบบงาน 3) การพัฒนามาตรฐานงานด้วยกระบวนการวิจัยเป็นฐาน 4) การดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนด 5) การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนเป็นระบบจะช่วยให้ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และโรงเรียน มีมาตรฐานการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างสมบูรณ์ ตามแนวคิดมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สรุป

สภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานด้านงานแผนและประกันคุณภาพ มีระดับของการปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านงานการเงินและพัสดุ ส่วนมาตรฐานด้านงานวิชาการมีระดับของการปฏิบัติต่ำที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า งานแผนและงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่สถานศึกษาให้ความสำคัญเป็นลำดับสูงสุด เนื่องจากแผนงานเป็นพื้นฐานของการนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงานอื่น ๆ ของสถานศึกษาและเป็นรากฐานประการสำคัญของการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานส่วนมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านวิชาการนั้นมีแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนเนื่องจากต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการปฏิบัติงานไปตามสถานการณ์ของสมัยและกระแส รวมถึงนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีการเปลี่ยนแปลงไป จึงต้องมีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่เป็นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ สำหรับยกระดับคุณภาพทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนนำไปใช้ได้กับสภาพการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานด้านที่สูงอยู่แล้วให้มีมาตรฐานในระดับที่สูงต่อไป และควรส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านที่ยังต่ำให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับที่สูงขึ้น เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวางแผนนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตลอดจนจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา เป็นการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ สถานศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้านงานแผนและประกันคุณภาพการศึกษามากเป็นลำดับสูงสุด แต่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านวิชาการเป็นระดับต่ำที่สุด ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนามาตรฐานงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ต้องมุ่งเน้นไปที่สร้างและพัฒนานวัตกรรมสำหรับพัฒนางานวิชาการ โดยอาศัยวิทยาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนา ดังนั้นประเด็นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่มีการสังเคราะห์องค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกับการถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เพื่อพัฒนาระดับการปฏิบัติงานวิชาการให้มีมาตรฐานและนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

กัลย์สุดา ขันแก้วมิ่ง. (2568). การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. *วารสารเสฏฐวิทย์ปริทัศน์, 5*(2), 1117-1130.

จิตรลดา เจ๊กเผือกหอม. (2566). การวางแผนกลยุทธ์กับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารธรรมเพื่อชีวิต*, *29*(3), 134 – 144.

จีระนันท์ เชื้อนาค. (2568). แนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อเสริมสร้างประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมพัฒนศาสตร์*, *8*(7), 70 – 80.

ดุสิตา เลาหพันธุ์. (2566). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, *3*(5), 811 – 834.

ธนภูมิ มากแก้ว. (2567). การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษฎ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, *16*(1), 55 – 71.

ตรีนุช สมแก้ว. (2568). องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ. *วารสารพุทธนวัตกรรมการศึกษา*, *1*(2), 107-119.

ธีรชิต พาสุกรี. (2565). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนตั้งพิรุฬห์ธรรม สังกัดสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, *9*(3), 79-93.

พุฒิพงศ์ แก้วบุตร. (2565). การบริหารงานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, *5*(4), 60 – 74.

ผะกานาจ สุคนธรัตน์,วัน เดชพิชัย และสมศักดิ์ ลิลา. (2566). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 9*(1), 277-291.

มลฤดี บาดตาสาว. (2566). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. *วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนายั่งยืน*, *1*(3), 233 – 247.

มารุฒ ศรีอ้วน. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 1. *วารสารเสฏฐวิทย์ปริทัศน์, 5*(1), 477 – 486.

วราภรณ์ ดวงจิต และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 7*(1), 154–166.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. (2568). *สรุปผลการนิเทศหนุนเสริม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568.* สิงห์บุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาขั้นพิเศษ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562).* กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.

สุดารัตน์ วรสาร. (2567). การบริหารงานวิชาการเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอหนองกุงศรี 2 จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 4*(2), 33 – 45.

สุทธิพงศ์เที่ยงธรรม. (2566). ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, *3*(2), 345 – 360.

สุนทรี วรรณไพเราะ และ ฑัยศิกานต์ญา เบณติยานนท์. (2566). แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6*(6), 3278-3293.

สุนันทน์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, *10*(2), 934 – 944.

อริสรา วงค์เขียว. (2568). การบริหารงานการเงินและบัญชีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, *9*(3), 367 – 387.

อับดุลชารีฟ ตอยิบ และ วันชัย ธรรมสัจการ. (2569). การปรับตัวของสถานศึกษา และแนวทางการจัดการเรียนรู้ภายหลังการระบาดใหญ่ไวรัสโควิด 19 กรณีศึกษาโรงเรียนระดับประถมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, *11*(4), 31-40.

อารักษ์ ทันใจชน. (2567). ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิชญทรรศน์*, *19*(2), 137 – 147.

Daniati, H. (2022). School administration with national standards of education to improve the quality of education Indonesia. *Indonesian Journal of Education*, *2*(3), 177-186.